

NEDERLANDA KATOLIKO

MAANDBLAD v.d. NED. BOND VAN KATH.
ESPERANTISTEN „NEDERLANDA KATOLIKO”
GEVESTIGD TE 's-HERTOGENBOSCH

Opger. 29 Aug. 1909

BISSCHOPPELIJK EN KONINKLIJK GOEDGEKEURD
GEEST. ADVISEUR: HUB J. A. M. ERAS, PASTRO

Abonnementspr. f 2,50 p. jaar. Eksterl. Jarabono f 3,—
Afzonderl. Nos. 20 ct. Advertentiën 50 ct. per regel

ADVERTENTIËN: DRUKKERIJ PIET SMITS - TILBURG

Obstine antaŭen!

„Onze Katholieke Esperanto-beweging is geen ontspannings- maar een kultuurbeweging. Mobilisatie en zelfs oorlog mogen geen voorwendsel zijn om zulk een beweging stop te zetten.” Zo lezen we in „Flandra Katoliko” van October 1939. Deze woorden zijn ons uit het hart gegrepen en omdat ook in N.K. het gevaar voor verslapping aanwezig is, geven we bovenstaande woorden ter overdenking aan onze lezers.

De taak die we in ons artikel „Wat nu?” van 't vorige nummer aangaven als door iedere N.K.-afdeling, ook nu, te vervullen, werd gegeven als een minimum taak.

Bovenaangehaalde woorden moeten echter voor hen, die onze Katholieke Esperanto-beweging werkelijk als een kultuurbeweging beschouwen, een aansporing zijn om niet in ijver te verslappen en **meer** te doen.

Nu we enigszins van de schrik zijn bekomen, moet het tot ons doordringen, dat er niets verloren is. Al zijn de moeilijkheden groter, en vooral voor de internationale Esperanto-beweging soms onoverkomelijk, voor onze nationale Katholieke Esperanto-beweging is er nog veel te doen. Laten we daarom tegenover de grotere moeilijkheden, die er inderdaad zijn, een grotere energie stellen. We zullen ze dan overwinnen.

Laten we onze werklust opvoeren en het propagandavuur weer aansteken om **toch nog** de verloren maanden in te halen.

In de rubriek „Uit de afdelingen” blijkt, dat er zeer zeker nog iets te bereiken is. Moge de volgende nummers van N.K. bewijzen, dat voor „Nederlanda Katoliko” de Katholieke Esperanto-beweging inderdaad een kultuurbeweging is en dat er velen in onze gelederen zijn, die dit begrijpen en er naar handelen.

Wat nu? Obstine antaŭen!

P. M. BROUWER

Van de Propagandadienst.

'T LOOPT AARDIG

in mijn winkeltje. Bestellingen komen bijna dagelijks binnen; dat moet ook in deze propaganda-maanden; de strooi- en raambiljetten moesten letterlijk de deur uitvliegen, zoodat we schoon schip maken en volgend jaar weer met iets nieuws voor den dag kunnen komen.

Hier en daar hoor ik de opmerking, dat het nu geen tijd is voor propaganda. Waarom niet? Bioscoop- en tooneelvoorstellingen, dansclubs en allerlei amusements- en ontwikkelingsavonden gaan gewoon door, waarom dan niet onze Esperanto-cursussen en clubavonden?

Lees het verslagje over den propaganda-avond in de afd. Dordrecht en U zult zien, dat ook nu een stampvolle zaal bij elkaar te krijgen is. Alleen: er moet propaganda voor gemaakt worden; vorm in uw afd. een keurbende van propagandisten, vraag medewerking van plaatselijke pers en parochie-bladen, deel strooibiljetten uit aan de kerken en hang hier en daar raambiljetten op; U zult zien, dat U succes hebt. En dan nog een tip: bijna overal zijn militairen, waaronder talrijke geloofsgenooten. Ze weten vaak met hun vrije avonden geen raad en zouden een nuttige bezigheid zeer op prijs stellen. Er wordt reeds veel gedaan door militaire tehuizen en amusementsavonden; geef ze ook eens de gelegenheid, een Esperanto-cursus te volgen. Als het mogelijk is, geef dan een cursus uitsluitend voor militairen. Kan dit niet, dan is er nog een eenvoudiger oplossing: laat militairen gratis aan de gewone cursus deelnemen: een paar cursisten meer is toch geen bezwaar en verhoogt de „gezelligheid” van een cursus.

Dus... maakt allen propaganda voor Esperanto, ook, ja vooral, in dezen tijd.

Kasperspad 91, Dordrecht. Giro: 214009.

TRUUS DURENKAMP.

Internacia Katolika Informejo.

Van de 1-cents-actie ontvangen: Schiedam 2.15 gld; Katolika Stelo, Rotterdam 2.50 gld; Grootebroek 1.— gld; Dordrecht Feestavond 7.70 gld; Den Helder 5.— gld.

Nog ontvangen Fr. N. te T. 1.90 gld. Aan allen hartelijk dank!

Over het boekje „La Originoj de l' Protestantismo” en zijn auteur schrijft een der bekendste Esperantisten uit Japan, S-ro Takahasi, in „Revuo Orienta” het volgende:

„Lastatempe mi ricevis unu ekzempleron de la broŝuro „La Originoj de l' Protestantismo” de ĝia aŭtoro, S-ro Tanuma-Tosio. Kvankam mi ne estas studanto de religiaj problemoj, mi estis ravita de la beleco de la stilo kaj de la interesa enhavo de la broŝuro. Mi finlegis ĝin unuspire.

S-ro Tanuma estas jam konata kiel scienculo de la franca lingvo kaj mi mem petis antaŭe al li klarigon pri franclingva dokumento. Sed mi tute ne sciis ke li havas tian belan stilon en Esperanto. Cetere, la enhavo de la broŝuro estas tiel nova, ke mi demandis min kie li trovis kaj kolektis tiel mirindan materialaron.

Mi skribis jene en mia dankletero al li: „Legante vian broŝuron, mi sentis min kvazaŭ veturanta sur kvieta printempa maro laŭ favora vento”. Tio estas mia vera impresoj pri la boneco de la stilo. Sed la enhavo havas tiel grandan potencon, ke ĝi renversos la historian koncepton al multaj legantoj. Mi bone komprenas, ke tia bona verko estis bonvenigita kaj eldonita en malproksima Nederlando”.

Het boekje is nog altijd verkrijgbaar voor de prijs van 0.25 gld. franco per post bij ondergetekende.

Fr. M. MONULFUS, I.K.I.-Secretaris.

Uit de afdelingen.

DORDRECHT, D.E.K. Nia propaganda-festvespero okazis la 2an de Oktobro. En plenplena salono parolis S-ro Heilker pri la utileco de Esperanto, precipe en la servo de nia S-ta Eklezio. Lia parolado entuziasmis la geaŭskultantojn kaj kreis multajn geamikojn de nia lingvo. Bela nombro da gekursanoj anoncis sin, inter kiuj kelkaj soldatoj.

La ceteran parton de la vespero prizorgis niaj Havaja-muzikistoj, nia „Gaja Kvinteto” (buŝharmonikistoj), la gekantistoj de nia D.E.K.'a Deko. La estraro de la lokaj „St. Jozef-Gezellen” estis tiel kompleza, disponigi por ni kelkajn el siaj aktoroj, kiuj prezentis por ni aron da gajaj teatraĵoj, Nia anoncisto, S-ro W. Schellenbach, kiu troviĝas en militservo, povis akiri forpermeson por gvidi la festadon, enmeti anekdotojn kaj kanti diversajn amuzajn kaj seriozajn kantojn.

Tiamaniere nia festvespero fariĝis sukceso ĉiurilate, ankaŭ por I.K.I., ĉar la monkolekto produktis la beletan sumon de f 7.70

TRUUS DURENKAMP, Sekretariino.

,s-HERTOGENBOSCH. Op Maandag 2 October hield de Bossche afdeling van „N.K.”, „Dukurba Stelo” genaamd, haar jaarlijkschen propaganda-avond. Deze „Ster-avond” werd opgeluisterd door een strijkje. De heer Hoen hield de propaganda-toespraak, die met een hartelijk applaus werd beloond. Er gaven zich een aantal deelnemers op voor een te geven cursus.

UTRECHT, La Kruco en la verda stelo. In de overtuiging, dat in deze tijd de propaganda voor Esperanto met meer kracht dient gemaakt te worden, belegde de afd. Utrecht op 26 Sept. j.l. een vergadering, waar het hoofdbestuur lid Aerdts uit Eindhoven sprak om tot de vorming van een nieuwe kostelooze cursus te komen, welke poging met een bevredigend succes bekroond werd.

S.

WEERT, K.W.E.K. La 19an de Septembro okazis nia unua jarkunveno. La prezidanto diras en la malferma parolado, ke bedaŭrinde la nombro de klubanoj ne estas sufiĉe granda, tamen li estas ĝoja, ĉar li vidas ĉirkaŭ si areton da fideluloj kies fervoro ne malpliigiis malgraŭ multaj malfacilaĵoj. La estraro entute reelektiĝis. Oni decidis subteni I.K.I.on. Kun plena kuraĝo ni eniras la duan jaron.

Sekretario: HUB. RAMAEKERS

LAMSWAARDE, Sankta Amando. Zondag 1 Oct. hield onze Esperanto club haar Jaarvergadering, welke druk werd bezocht, De w.n. voorzitter verwelkomde allereerst den Geestelijken Adviseur kapelaan van Oers, die door zijn aanwezigheid wederom blijk van waardering gaf voor onze club en Esperanto.

Vervolgens bracht hij dank aan den afgetreden voorzitter den heer van der Poel.

Bij de gehouden verkiezing werd de heer A. van Damme tot voorzitter gekozen, de heer J. van Waterschoot tot sekretaris en de heer E. Rademakers tot penningmeester. Hierna sprak onze Geestelijke Adviseur. Spreker feliciteerde het nieuwe bestuur en hoopte dat dit steeds het vertrouwen van alle leden zal hebben. Hij spoorde allen aan, om zooveel mogelijk ook op Esperanto-gebied aan de Katholieke Actie deel te nemen. Na een kort woord van dank gericht te hebben tot den Geestelijken Adviseur voor diens aanwezigheid, sloot de nieuwe voorzitter de vergadering.

JOS. V. WATERSCHOOT, Secretaris (Kuitaart F 2)

SCHIEDAM. De R. K. Esperanto-club „La geamikoj de la verda stelo” hield haar jaarlijksche propaganda-avond ter inleiding van het nieuwe winterseizoen.

In zijn openingswoord heette de voorzitter welkom, in het bijzonder den geestelijke adviseur Rector Koppens, die als opvolger van Kapelaan Bekkers, voor het eerst met de leden der club kennis maakte.

De internationale spanningen, aldus de voorzitter en de uitgebroken oorlog zijn voor Esperanto zeer ongunstig, doch ondanks alles, zijn en blijven wij esperantisten, in alle omstandigheden optimist en zullen wij nimmer den moed verliezen; integendeel, juist in deze omstandigheden zullen wij dubbel zoo hard werken, om ons ideaal, de verbreiding van Esperanto, onder ons katholieken vooral, te verwezenlijken.

Na het zingen van „Katolika Himno” begon de heer Smits het eerste gedeelte van zijn causerie over het ontstaan, de bouw en de groei van Esperanto.

Na een korte pauze, waarin enkele esperanto-liederen werden gezongen, vervolgde de heer Smits met het 2e gedeelte van zijn causerie, welk gedeelte gegoten was in een vraag en antwoorden-spel.

Uit de vergadering kwamen verschillende vragen naar voren, in hoofdzaak bestaande uit bezwaren die nog steeds tegen Esperanto gemaakt worden. Op afdoende wijze wist de heer Smits deze vragen te beantwoorden en de vragers tevreden te stellen.

'n Hartelijk applaus beloonde spreker voor zijn gehouden causerie.

Nadat de Geestelijke Adviseur nog enkele opwekkende woorden had gesproken, sloot de voorzitter, de aanwezigen aansporend zich als cursist te laten inschrijven, deze welgeslaagde avond.

Diversaĵoj.

GRAVA NOVAĴO POR LA VIOLONARTISTOJ!!!

Post longedaŭraj esploradoj la violonartisto S-ro Ridderhof en Heerlen (Nederlando), sukcesis trovi la procedon, laŭ kiu Stradivarius konstruis violonojn. — Ĉiu violono, kiu estas konstruita same kiel la Stradivarius-violonoj, havas, kiam ĝi estas ankoraŭ nelakita, la saman sonon kiel la veraj Stradivarius-violonoj. Nur post kiam ĝi estas lakita, la belsono estas for. Ĝia sono nebuliĝis aŭ akriĝis kaj daŭras jarojn antaŭ ol la violono reakiras la belsonon, kiun ĝi havis antaŭ la lakado. Nur Stradivarius sciis la sekreton de tiaj lako, kaj liaj violonoj havis tuj la ĝustan sonon, ĉu lakitaj, ĉu nelakitaj; S-ro Ridderhof malkovris ankaŭ, ke la antikvaj Italaj majstroj ne tiel lakis la violonojn, kiel oni nuntempe lakas ilin.

S-ro Heinberg el Lieĝo (Belgujo) diras pri la eltrovo de S-ro Ridderhof: „La plej bona eltrovo en la violonarto de post du jarcentoj”.

Same parolas S-ro Prof. Hennen, Direktoro de la Heerlena Muziklernejo kaj antaŭa Sol-ludisto de la Antverpena Opera Orkestro.

Ili estas entuziasmigitaj per la eksterordinara kvalito kaj belsono de liaj instrumentoj, kiuj, kvankam novaj, sonas kiel la malnovaj violonoj de Stradivarius.

„Ĉiu kiu intencas prui la violonojn, estas bonvena ĉe:

S-ro G. F. RIDDERHOF, Meezenbroek, HEERLEN, NEDERLANDO”.

Ofschoon het geen gewoonte is, in dit orgaan reclame te maken, menen we hier een uitzondering te mogen maken. We plaatsen het op verzoek van frater Wigbertus van Zon, die meedeelde dat de uitvinder de verspreiding van E. wil beproeven. (Red.)

PROF. D-ro A. F. HOLLEMAN 80-JARA.

Konata nederlanda profesoro kaj esperantisto, s-ro D-ro A. F. Holleman, festis la 28-an de aŭgusto la 80-an datrevenon de sia naskiĝo. En memoriga artikolo pri Prof. Holleman en „Chemisch Weekblad” (Kemia Semajngazeto), Prof. J. P. Wibaut skribas:

— En la libroŝranko de la ĉambro de Holleman en la laboratorio oni povis ekkoni alian flankon de lia personeco. Ie apud vico da vortaroj staris romano de franca aŭtoro en esperanta traduko. „Ĉi tiun verkon mi legas por plu ekzerci min en Esperanto”, klarigis Holleman al mi, „post kelka studo oni baldaŭ kapablas legi kaj verki en tiu lingvo.” Laŭ sia propra diro, en artikolo pri Esperanto en la „Vakblad voor Biologen” (Faka Gazeto por Biologoj) de marto 1922, Holleman jam en sia studenta tempo interesiĝis pri la enkonduko de internacia lingvo. Efektive li ĉiam estis internacie orientita, kaj li havis amikojn en ĉiuj landoj, kie oni sin okupas pri kemio. Eĉ nun ankoraŭ, en sia alta aĝo, li reprezentas nederlandajn sciencajn instituciojn en multaj internaciaj kunvenoj. La internacia pozicio, kiun Holleman okupas, estis ankaŭ grava faktoro por tio, kion li atingis ĉe la regulado de la organike kemia nomenklaturato.

(el: *Heroldo* 1-10-'39)

W. P. ROELOFS

DEVIGA INSTRUADO DE ESPERANTO EN ŜTATA INSTITUTO BRAZILA.

La Konsilantaroj de Geografio kaj Statistiko, kiuj konsistigas la Brazilan Instituton de Geografio kaj Statistiko, senpere dependantan de la Prezidanto de la Respubliko, efektivigas ĉiujare ĝeneralajn kunvenojn. Sekve de la lastjare aprobita rezolucio alpreni Esperanton kiel helplingvon de la Instituto kaj sekve de la eldono de Statistika Resumeto, la Konsilantaro de Statistiko, en sia kunveno de la 19-a de julio, aprobis la jenan rezolucion, kies propono estis prezentita de D-ro Mario Teixeira de Freitas, ĝenerala sekretario de la Instituto:

REZOLUCIO N-ro 128.

Paragrafo 1. — La lernado de Esperanto estos deviga instrutemo de la teoria-praktika kurso ĉiujare farata de la Instituto por la praktikantoj de la ŝtata statistik-servo.

Paragrafo 2. — La Ĝenerala Sekretariejo organizos la programon de tiu lernado, prizorgante ke, orientita de kompetentaj instruistoj, ĝi estos praktika kaj efika.

Paragrafo 3. — La Brazilia Instituto de Geografio kaj Statistiko prezentas siajn plej korajn dankojn al Brazilia Ligo Esperantista kaj aparte al ties prezidanto, D-ro Couto Fernandes, pro lia konstanta kaj efika kunlaborado por utiligo de Esperanto kiel helplingvo de la brazila statistiko.

Rio-de-Janeiro, 19 julio 1939 (kvara jaro de la Instituto)

Alberto Martins, ĉeestanta sekretario de la kunveno;
M. A. Teixeira de Freitas, ĝenerala sekretario de la Instituto;
José Carlos de Macedo Soares, prezidanto de la Instituto kaj de la Konsilantaro.

LA 19-a S.A.T.-KONGRESO.

Ĝi okazis dum la dua semajno de aŭgusto en Kopenhago kaj estis ĝenerale granda sukceso. Aliĝis al ĝi 622 kongresanoj el 15 landoj, kaj efektive ĉeestis 568 el 13 landoj.

Sabaton, 5.8., vespere okazis la Solena Malfermo, kiu parte estis disaŭdigata per radio, precipe la parolado de la dana ministro por klerigo, s-ro Jorgensen (liberalulo), la salutparoloj de la Plenumkomitato de S.A.T. kaj tiuj de la diverslandaj reprezentantoj.

Dimanĉon posttagmeze estis organizita propaganda manifestacio en la Popola Parko, kaj vespere la Interkonatiĝa Vespere.

Dum la sekvintaj tagoj okazis kvar laborkunsidoj, oficiala akcepto en la Urbdomo, politika diskutvespero (cetere tute harmonia), ktp.

Gvidrezolucio, akceptita dum la Kongreso, konkludas jene: „S.A.T. agos do ankaŭ estonte pionire sur la kultura tereno, sur la klasa bazo, edukante kaj klerigante siajn anojn, por ke ili iĝu la plej valoraj kaj plej konsciaj membroj de nova homaro, libera de antaŭjuĝoj kaj subpremo, dank' al la konstanta utiligado de Esperanto.”

Aperis ĉiutaga kongresa gazeto, la unuan fojon en la historio de la S.A.T.-kongresoj. (Ĝis nun simila eksperimento estis farita nur unufoje, okaze de la 15-a Universala Kongreso de Esperanto en Nürnberg 1923.) La Kongreso finiĝis, post ŝipekskurso, en Malmö, sur sveda teritorio. La 20-a S.A.T.-Kongreso estas invitita por 1940 al Nancy (Francujo).

BRAZILIĜ.

Gedurende het 3e Nationale Eucharistische Congres te Recife (Brazilië) is door de Pernambuco Esp. Vereniging een bijeenkomst georganiseerd voor de Esperantisten die dit Congres bezochten. We lazen een verslag in de Pernambuco Esperantista.

MEDEDEELING BETREFFENDE DE „NEDERLANDA ANTOLOGIO”.

In antwoord op verschillende brieven en verzoeken om inlichtingen betreffende de in het Esperanto uit te geven bloemlezing uit de Nederlandsche letterkunde, deelen de gevolmachtigde van den uitgever en de redactie het volgende mede: Nadat de ondergeteekenden jarenlang met opoffering van energie, geld en tijd gewerkt hadden aan de totstandkoming van de „Nederlanda Antologio”, die bedoeld was een monument van onze letterkunde te zijn in het geheel der wereldlitteratuur is thans door het uitbreken van den krijg een schorsing der werkzaamheden helaas geboden. Reeds omstreeks het einde van het vorige jaar was het handschrift (zoowel wat betreft de vertaling der litteraire stukken, als ook de taalkundige revisie, de inleidingen en indeeling) gereed gekomen. Omstreeks dienzelfden tijd kregen wij te kampen met onoverkomelijke moeilijkheden van politieke aard. Voor den uitgever in Hongarije was het wegens de herhaalde oorlogsdreiging onmogelijk het werk voort te zetten; pogingen om de uitgeverij naar een ander land over te plaatsen, mislukten. De thans ingetreden toestand heeft dit bekrachtigd.

Met leedwezen geven wij van dezen stand van zaken kennis. Nochtans danken wij allen, die op welke wijze ook hun of haar medewerking verleenden. Ook al schijnt hiervoor voorlopig weinig hoop te mogen bestaan, willen wij toch de hoop niet laten varen, dat het werk te geleger tijd verschijnen kan.

De adressen voor inlichtingen blijven: betr. de uitgave: A. C. van Ingen, Schiedamscheweg 209 B, Rotterdam-West; voor de redactie (uitsluitend schriftelijk en onder bijvoeging van een geadresseerde en gefrankeerde envelop voor verzending van het antwoord): Dr. Joh. Hartog, p.a. Dalweg 4, Baarn.

De Redactie:
Dr. Joh. Hartog, Baarn
C. A. Pruisen, Amersfoort
N. Hoen Jr., 's-Hertogenbosch

De gevolmachtigde van den uitgever
Bleier te Boedapest:

A. C. van Ingen, Rotterdam

Boekbespreking.

(Recensie-exemplaren te zenden aan het Redactie adres.)
(Recenzotajn verkojn sendu al la redakcia adreso.)

NIA MESMISTERO de W. Roche S. J. Tradukis J. F. Smeehuyzen S. C. J. Eldono: Brouwer & Co, Delft, Nederlando.

Ĉi tiu verko aperis en la angla lingvo kaj Oskar Huf S. J. tradukis ĝin nederlandlingven. Pastro Smeehuijzen, prave opiniante ke tiu eminenta verko havas valoron tre grandan por la Katolika Esperantistaro, klopodis doni al ĝi Esperantan formon. Pri la enhavo S-ro P. Heilker en Antaŭparolo diras: „La ĥora preĝado de ĉi tiuj preĝoj kapablas plenatente kaj kaj profundkore unuigi tutan ĉeestantaron kun la sacerdoto sur la altaro.” Tiom pli ni bedaŭras ke la formo en kiu la Esperanta traduko aperis ne povas plene kontentigi nin. La ritmo de la diversaj preĝoj malhavas la vivon, la „verspiedoĵ” liveras unutonon kadencon. Vivanta, fluanta, ondanta ritmo bezonas ion plian. Pli bedaŭrinde estas, ke pro la ritmo devas suferi kaj lingvo kaj vortfarado. Pro la ritmo aperis eĉ eraroj. Pro la ritmo multaj lokoj en la traduko estas malfacile kompreneblaj, kelkloke eĉ similas enigmon.

Vidu ekz. paĝon 47 „ni ne blindiĝu pri intenc' ekzakta via”
„pro brilo de decido unu sola”

Oni povas konstati nenecesan aŭ eraran uzon de **et** (koret' p. 90), de **ek** (ekmalsupreniĝante 72, ekŝirmalfermis, eknaskiĝis 75, ekeniri 82, ekricevi 111.) Ne ĝusta estas multloke la apostrofado: sanktuloj l'unua 69, el l' alta 70, en l' ofero 89 kaj aliloke. Nekutima aŭ erara estas la uzo de **laŭ** kiel prefikso en laŭneĝe 29, laŭĉirkaŭas 33, laŭmaje 59, laŭĥore 59, laŭtute 69 k.t.p. Strangaj estas la esprimoj: staras genue 25, savon kaj savadon 31, plejaj altaĵoj 35, mankan bonvenigon 68, neeble nombreblaj 53, kiomaj momentoj 94, malsupreniĝeco (?) 103, kaj la apostrofado de „tio” en **ti'**. Eraro estas la n en ĉielondirekte 44 kaj Vindirekte 57.

Jen rimarkojn, kiujn ni devas fari pri la traduklaboro de la tradukinto, kiu nur parte sukcesis en sia malfacila tasko. Sed lia laboro certe meritas ke la Katolikaj Esperantistoj aĉetu la verketon, al kiu donis la eldonisto plaĉan veston. Post ioma antaŭstudado ili pere de ĉi tiu verko certe trovos la trezorojn, kaŝitaj en NIA MESMISTERO.

Onze Katholieke Esperanto-beweging is geen ontspannings-
maar een kulturbeweging. Mobilisatie en zelfs oorlog
mogen geen voorwendsel zijn om zulk een beweging stop
te zetten.

(Uit „Flandra Katoliko” Oct. 1939)

Ingezonden.

ESPERANTO, GEESTELIJKEN EN NOG IETS . . . .

De Esperantobeweging is een mooie beweging. Wij allen weten, dat er toekomstmogelijkheden in zijn. Wij geloven allen aan haar ideaal. Wij weten dat Esperanto een welluidende, gemakkelijk te leren taal is. Ieder van ons hoort graag haar klanken en menigeen onder ons werkt hard voor de verbreiding ervan. Maar . . . .

Maar sommige Esperantisten schijnen er niet van doordrongen te zijn, dat Esperanto een taal is als alle andere talen. Ik bedoel hiermede dat alle talen evenzovele hulpmiddelen zijn. Ik leg hierbij de nadruk op „hulp”. Dit is het essentiële van een taal, dat zij dient om gedachten en gevoelens, idealen, wetenschap, over te brengen in woorden, om daarmee andere mensen te bereiken, te bezielen of iets te leren.

Zo beschouwd is dus Esperanto in wezen juist als andere talen: hulpmiddel.

Sommige Esperantopropagandisten schijnen hiervan niet voldoende doordrongen te zijn, hetgeen, zoals ik verderop hoop aan te tonen, zeer schadelijk is voor onze mooie beweging.

Welnu, wij zijn op de eerste plaats katholieken, gehouden om overal en te allen tijde ons katholicisme te beleven. Dat katholicisme: het moet zijn bij ieder van ons metterdaad en in waarheid. Iedere buitenstaander moest bij ons kunnen voelen en tasten de volle werkelijkheid van het kind-zijn van God. Het is een wezenstrek van ons katholicisme, dat wij het naar buiten laten stralen en het uitdragen in de wereld.

De beide bovenstaande uiteenzettingen, nl. over Esperanto en over katholicisme, zou ik nu willen verbinden als volgt: Wij bezitten in ons katholicisme de idee en in het Esperanto vinden wij een waardevol hulpmiddel om die idee te verspreiden. Ziedaar een taak en een roeping tevens voor iedere katholieke esperantist.

Voor ons is dus het Esperanto meer dan een aardigheidje of middel tot genot en ontspanning. Voor ons is het vóór alles een middel tot verspreiding van ons geloof.

Dit ideaal moet bij ons in de beoefening van Esperanto vooropstaan. Het moet van die beoefening de voornaamste reden zijn en de maatstaf van onze waardering en sympathie. En wel van waardering en sympathie die zich uiten in daden. En zij zullen zich uiten in daden, binnen ons kamp, en ook daarbuiten, als het maar bekend wordt dat ons werk, onze katholieke Esperantobeweging goed is en katholiek in de volle zin van het woord.

Laten wij onszelf daarvan doordringen. Op al onze vergaderingen moet dit staan in het middelpunt der gedachtewisseling. Hier ligt het kernpunt van onze katholieke Esperantobeweging.

Er zijn er echter nog zeer velen in onze kringen die hiervan nog niet, of slechts een klein beetje bewust zijn; zelfs sommige katholieke esperantopropagandisten zijn hiervan niet doordrongen.

Is dit misschien ook niet de oorzaak, dat men bij ons meermalen de

klacht hoort: o, maar van de geestelijkheid krijgen wij toch geen medewerking? Dit is een uitroep, die bij ons helaas veel te vaak gehoord wordt.

Een voorzichtig tasten heeft mij het tegenovergestelde doen blijken. Vooral onder de jongere geestelijken zijn er, die onze beweging sympathiek gezind zijn, en er ook wel aan zouden willen medewerken. Dat er zijn die Esperanto nog niet op de juiste waarde schatten, zelfs tegen ons streven zijn, komt voort uit onbekendheid met onze beweging, of, wat bij ouderen mogelijk het geval kan zijn, uit antipathie tegen alles wat nieuw is. Het is toch niet aan te nemen dat geestelijken, die eenmaal op de hoogte zijn van wat ik boven reeds heb trachten duidelijk te maken, nl. van onze *katholieke* Esperanto idealen, deze zouden kunnen negeren of niet waarderen op hun juiste waarde! Iedereen zal dit toch inzien.

Dan blijft nog over de bewering dat de geestelijken er niet voor zouden werken. De actieve medewerking van de geestelijken zou nihil zijn.

Dit is dan niet omdat de geestelijkheid niet zou inzien welke katholieke belangen gediend kunnen worden door middel van Esperanto, maar omdat ze eenvoudig geen tijd heeft zich er aan te wijden. De geestelijken hebben tegenwoordig zoveel voor verenigingen, clubs, bonden en jeugdorganisaties te doen, dat zij werkelijk niet meer weten wat het eerst aan te pakken. En dan spreken wij nog niet eens van hun eigenlijk werk, b.v. ziekenbezoek, onderricht, preken, studie en het toedienen der sacramenten,

Ten tweede zijn er zeker nog sommigen onder hen die ook bij ons, en juist bij ons vooraanstaan. Moeten wij hiervoor niet dankbaar zijn? Laten wij toch bedenken dat er slechts één Schaezman nodig was om ons bijzonder onderwijs te brengen, één Ariëns om ons Sobriëtas te geven, één Perquin om ons onze eigen K.R.O. te schenken. Laten wij dankbaar zijn voor de sympathie van zovelen en voor de daad van enkelen die onze beweging vooruit stuwden, omdat zij wel inzien waar het om gaat. En ook zij die buiten onze actieve beweging staan zullen ons helpen door hun sympathie en aanmoediging. Te weinig beseffen wij nog de hoge waarde van zo'n hulp.

Het schijnt bij ons katholieken vanzelfsprekend te wezen, dat een of andere beweging, een of ander doel, moet worden gestimuleerd door een of meer geestelijken, wil het ingang vinden. En gewoonlijk lijkt ons dat ook wel beter. Maar daarom staat nog allerminst vast, dat wij katholieke Esperantisten ons mooie ideaal niet zouden kunnen nastreven, zonder dat de geestelijkheid er zich rechtstreeks voorspant. En dat is nog niet eens het geval. Medewerking hebben wij wel degelijk van hen, maar wij moeten niet verwachten dat zij alles kunnen.

Wij ontvingen van Mgr. Diepen de bisschoppelijke zegen en daarbij de wens: „Moge die groei en wasdom, ook door innige verdieping en doorvoering van de ware *sensus catholicus* zich in de volgende jaren blijven vertonen”. Deze wens mogen wij tot de onze maken. Dit is ons toegeroepen door een Bisschop die, met apostelambt en macht bekleed, onze beweging tot rijke steun is.

G. J. A. M. DE BRUIJN - DRIEBERGEN.

(Van redactiewege ingekort).

MALJUNA „MEKEN” *)

Kiam krepuskas en senhoma strato
Rigardas tra l' fenestro la patrin'.
Larmokovritaj estas la okuloj,
Kiuĵ rigardas al la stratofin'.

Je ĉiu tag', je ĉiu tag' denove,
Je sama tempo, la krepuska hor',
Forŝovas ŝi la blankan kurteneton
„Mia Johano.....” preĝas ŝia kor'.

Ŝi vidis lin lastfoje ĉe l' angulo
De l' strato, kie adiaŭis li.
Forsonis malproksime laŝtaj sonoj
De ekscitanta, gaja melodi'.

Kaj pasis jam monatoj post monatoj
Revenis jam la tuta regiment'
Sed ĉe la stratofin' ne venis filo;
Li ne revenis sub patrintegment'.

Ho baldaŭ, jes li baldaŭ certe venos.
El ŝia kor' foriĝis ne l' esper'.
Kaj ŝtrumple iras „Meken” al fenestro,
Dum en la strato falas la vesper'.

Ĉu ŝia filo iam ne revenos?
Neniu estas kiu diras ĝin;
Neniu diras, ke sur batalejo
Kruuele murdis malamiko lin.

Neniu, ke en malproksima lando
Ŝanceliĝanta staras muska kruc';
Sub kiu kuŝas ŝia kara filo.
De longe jam silentas lia buŝ'.

Tradukis J. A. v. d. HEIJDEN, el: Verzen van Oorlogstijd, (K. v. d. Oever)

*) „Meken” estas flandra nomo, signifante „Panjo”.

Verantwoording.

Aan mijn oproep om financiële steun is in 't geheel door 9 goedhartige samideano's gevolg gegeven. Nodig is honderd gulden. Als dus nog 150 lezers een halve gulden zenden, ben ik tevreden; nu nog lang niet. De bijdragen kwamen van: H. F. P. te 's-Hage 2.50 gld.; F. M. te 'sBosch 2.50 gld.; Mevr. N. C.-P. te Oostburg 2.— gld.; Mevr. v. d. W.-v. G. te Nijmegen 1.— gld.; Mej. G. Z. te Amsterdam 1.— gld.; Pastoor C. A. O. te Zwijndrecht 2.— gld.; Mevr. A. C. H. te Rotterdam 1.— gld.; W. W. te St. Odiliënberg 1.— gld.; Pater J. te Ginneken 0.50 gld. Totaal 13.50 gld. Aan hen hartelijk dank.

P. HEILKER

Por amuzo.

IDEALOJ.

— La virina idealo de vi viroj estas kolombo kun ĉiuj ecoj de labor-abelo.
— Ĝuste, — kaj la vira idealo de vi virinoj estas leono kun ĉiuj ecoj de ŝafo.

(Heroldo)

PRI PRESERAROJ.

En ĉiuj presejoj oni havas malfacilaĵojn kun preseraroj. Tion ankaŭ niaj legantoj bedaŭrinde jam spertis. Tiuj eraroj kompreneble ne devus okazi, sed ili ne estas tute eviteblaj.

Por montri ke eĉ en grandaj ĵurnaloj similaj eraroj okazas, foje kun tre malagrablaj konsekvencoj, iu el Antverpeno sendis ekstrakton el franc-lingva antverpena ĵurnalo, de la 18-10-1919. Temas pri du artikoloj en kiuj okazis stranga dismeto. Jen la esp.-traduko:

Du idiotoj.

Hieraŭ estis solenata en la preĝejo de Sankta Aŭgustino la geedziĝo de S-ro José H., la brava aŭtomobilfabrikanto, kun f-ino Hélène du P., filino de la admiralo kaj de s-ino naskita R...

Ambaŭ stultuloj estis kondukataj de policisto al la policejo, kie estis protokolate kontraŭ ili. Ni esperu ke oni igos ilin pripensi en pundo mo pri la stulteco de ilia ago.

Grava geedziĝo.

Du sentaŭguloj la nomitaj Arturo G. kaj Paŭlo S., sin amuzis hieraŭ, turmentante la hundon de S-ro Z., la estimata konstruisto, al kiu ili estis metintaj kaserolon ĉe la voston kaj petardojn en la orelojn.

Aro da amikoj venis prezenti al ili siajn gratulojn, al kiuj ni estas feliĉaj aldoni la niajn.

(Heroldo)

† Dr. J. N. J. SMULDERS.

Overleden te Helvoirt 16 November 1939, in den ouderdom van 67 jaar.